List 31. **NOVICE** Tečaj II.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na eto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 4. avgusta 1893.

Politiški oddelek.

Kaj Nemci hočejo?

Slovane nas je skušnja poslednjih 20 let poučila, da Nemci hrepene jedino po tem, da bi avstrijske Slovane popolnoma uničili. Na to meri nemško uradovanje, na to merijo mnogobrojne nemške šole za slovenske otroke. Nemška domovina jim je še premajhna, zato bi jo pa radi raztegnili do Jadranskega morja.

Nekaj časa so to Nemci nekoliko prikrivali. Svoje postopanje so opravičevali nekako z državnimi koristmi. Njih izgovori bili so seveda jalovi, ali bili so vendar le izgovori. Sramovali so se še svojega morilnega početja. Zadnji čas jih je pa minola ta sramota in začeli so naravnost propovedavati ponemčenje Slovanov kot svojo vrhovno nalogo.

Prefekt dunajske Terezijanske akademije bil je prvi tako predrzen, da je svetu resnico povedal. Izdal je knjižico, v kateri dokazuje, da je ponemčevanje nenemških narodnostij dolžnost. Da je ta knjižica ugajala nemškim liberalnim in nemškim narodnim listom, to je dobro pokazalo to, da je ni nobeden zavračal.

Od tega časa se je pa marsikaj zgodilo, kar nam dokazuje, da pisec omenjene knjižice ni izražal le svojih nazorov, temveč nazore ogromnega števila avstrijskih Nemcev.

V Celji je bil shod dolenještajarskih Nemcev. Na tem shodu se je sklenilo, da jim je nemštvo vrhovno načelo, kateremu se mora vse podrediti. Nadalje se je zahteval nemški državni in uradni jezik, pouk nemščine v vseh tudi najnižjih šolah na kmetih in čisto nemške učilnice za vse večje kraje. To so torej samo sklepi, ki merijo na to, da se ponemčijo Slovani.

Te dni se je pa napovedal nemški narodni shod, kateri bode jeseni sklepal o programu nemško-narodne stranke. H kratu so pa nemški listi objavili načrt tega programa.

Prva in glavna točka tega programa je potegovati se za vedno večjo veljavo nemštva. To je glavni namen in pogoj obstanka te stranke. Nemci se pa čutijo preslabe, da bi kar ponemčili vse avstrijske dežele, posebno Galicija se jim zdi pretrda kost. Svojih namenov pa ne morejo doseči, dokler nimajo večine v državnem zboru. Zaradi tega pa v svojem programu zahtevajo, da se Galicija, Bukovina in Dalmacija izločijo izmej v državnem zboru zastopanih dežel. Potem bi imeli večino v državnem zboru in bi lahko gospodarili, kakor bi hoteli. Nemški nacijonalci ne računajo slabo. Dalmatinci že dolgo teže po zjedinjenji s Hrvaško, Poljaki pa žele večjo avtonomijo za svojo deželo. Tedaj je vsekako precej nade, da ti podpirajo Nemce.

Kako mislijo nemški nacijonalci urediti potem, državo ne povedo v svojem programu. Njim je tako le na tem, da se nemštvu dovoli v velikem delu Avstrije odločilen vpliv, naj se potem razmere urede kakor koli. Kaj da imamo avstrijski Slovani potem pričakovati, nam najboljše dokazuje pogled na Ogersko. Madjari so dali Hrvatom avtonomijo, da so jih tako odrinili, da v vseh stvareh ne glasujejo v državnem zboru v Budimpešti. Sedaj Madjari lahko potujčujejo in zatirajo Slovake, Srbe, Rusine in Rumune z Nemci vred, Hrvatje pa pri najboljši volji ne morejo ovirati tega madjarskega počenjanja. Tako bi delali potem Nemci v Avstriji s Čehi in Slovenci, če Poljaki dobe podobno avtonomijo, kakor jo imajo Hrvatje.

Čehi bi se zaradi svoje večje kulture pač hudo ustavljali, ali nas Slovence bi pa skoro dohitela osoda, kakeršna je ogerske Slovake, ali pa še slabša, ker naše narodne uredbe niso tako urejene, kakor so bile slovaške pred dualizmom. Slovaki so imeli svoje srednje šole in kako važen zavod je bila njih „Matica“, ki je cvetela, kakor malo kateri drugi književni zavod. Pritisk bi v naši državni polovici bil tudi zaradi tega huji, ker Nemci se morejo opirati na veliko nemško kulturo. Madjari so pa tedaj sami morali znanstveno slovstvo še le ustvariti in torej duševno na druge narodnosti niso mogli vplivati.

Hudi časi bi nastopili za Čehe in Slovence, ako bi se te nemške nakane uresničile.

Nadejamo se pa, da se to ne zgodi. Poljaki so dobri politiki in bodo kmalu spoznali, da bi tudi zanje stališče ne bilo ugodno poleg take nemške skupine in da bi zlasti v narodno-gospodarskem oziru ne mogli tekmovati z nemško skupino, da bi njih stanje postalo jednako žalostno, kakor je sedanje stanje Hrvatov. Pa tudi šleskih bratov ne bodo Poljaki marali prepustiti nemškemu žrelu.

Zaupanje pa imamo tudi v višje kroge, da se upro takim nemškim težnjam. V vsem nemško-narodnem programu se niti z besedico ne omenja Avstrija. To pač dovolj jasno kaže, da je tej stranki nemštvo vse, Avstrija pa nič. Po mnenji Nemcev je obstanek naše države opravičen le tako dolgo, dokler to zahtevajo nemške koristi. Nemci bi le gledali, da nemško polovico hitro pripravijo za Nemčijo. Ker so nameni tako jasni, se upro gotovo tisti krogi, katerim je za obstanek našega cesarstva prva skrb.

Sedaj ko so Nemci pokazali tako svoje prave namene, je pa treba, da se avstrijski Slovani tudi pripravijo na odločen odpor. Pred vsem je treba, da se pri njih sedaj slovanska vzajemnost obistini tudi v dejanji. Poravnajo naj hitro mej seboj svoje prepire in se postavijo v bran proti skupnemu sovražniku, proti sovražniku naše države, ljubljene Avstrije, ki mora biti in ostati zavetišče za vse narode.

Politični pregled.

Državni zbor bode razpuščen, to je novost, s katero se pečajo sedaj vsi avstrijski listi. Najprej jo je objavil „Linzer Volksblatt“ v nekem dopisu z Dunaja. Vlada si namreč ne upa dobiti trdne večine v sedanjem državnem zboru in bode zatorej poskusila z novimi volitvami. Nam se prav verojetno ne zdi, da bi se zbor v resnici razpustil, kajti grof Taaffe ne more pričakovati, da bi z novimi volitvami dobil večino. V zbor bi prišlo le še več skrajnih elementov, s katerimi bode še težje vladati. Pomenljivo je pa, da je v nemško-liberalni stranki novica o razpustu državnega zbora vzbudila velik strah, dočim so jo druge stranke z upom in veseljem pozdravile. Liberalci se boje, da bodo mnogo zgubili, druge stranke se pa nadejajo, da pridobe.

Tirolski deželni zbor je zaključil svoje zborovanje. Italijanski poslanci so tudi letošnjega zasedanja v večini niso udeleževali. Zbor je sklenil tudi zakon o obdačenji zapuščin v prid šolskega zaklada. Sicer je pa zborovanje bilo le malo zanimivo.

Bosna in Hercegovina. — Zadnji čas se po listih zopet bolj razpravlja vprašanje, kako naj se urede državnopravne razmere Bosne in Hercegovine. Hrvatje žele, da se zjedinijo Bosna, Hercegovina in Dalmacija s Hrvaško in Slavonijo in se tej deželni skupini da jednako stališče, kakor ga ima Ogerska. Ogri so proti zjedinjenju Bosne in Hercegovine s Hrvaško iz zahtevajo, da se za Bosno in Hercegovino imenuje poseben ban ter se ti dve deželi spravite v jednako razmerje k Ogerski, kakor je sedaj Hrvaška. Ogri bi radi tudi iz Bosne vlekli lepe dohodke, kakor jih sedaj vlečejo iz Hrvaške. Nekateri dunajski listi zahtevajo, da se Bosna in Hercegovina zjedinita s Cislajtanijo, ker je ta največ žrtvovala za prisvojenje teh dežel. Po poročilu nekega goriškega lista, se pa kmalu zjedinijo Dalmacija, Bosna in Hercegovina in bode razmerje te skupine k skupni državi podobno razmerju Alzacije in Lotaringije k nemškemu cesarstvu. S tako uredbo bi pa niti Dalmatinci ne bili zadovoljni.

Reforma ogerske gospodske zbornice. — Na Ogerskem se je začela od liberalne strani huda agitacija za reformo gospodske zbornice, to pa jedino zaradi tega, ker se boje, da se bode gospodska zbornica ustavljala proticerkvenim reformam sedanje vlade. Liberalci zahtevajo, da bi se gospodska zbornica volila in sicer naj bi jo volili občinski zastopi. Več občinskih in komitatskih zastopov se je že izreklo za tako reformo. Od konservativne strani se pa ugovarja, da voljena višja zbornica pač ugaja republiki, ne pa monarhiji. Tudi bi bilo to omejenje pravice krone, ki sedaj v gospodsko zbornico imenuje mnogo članov. Mi seveda nismo za to, da bi se zbornica reformovala baš zaradi tega, da ne bi ovirala sedanje liberalne politike. Strinjamo se pa vendar nikakor ne z ogersko konservativno stranko. Po našem mnenji bi voljena zbornica imela več veljave. Skušnja nas uči, da sedanje gospodske zbornice niso kos svoji nalogi. Celo tako resni politiki kakor je Gladstone že premišljujejo, da se reformujejo ali pa odpravijo.

Bolgarija. — Minole dni vršila se je v Trnovu obravnava proti metropolitu Klemenu, ki je povodom posvetovanja o premembi ustave hujskal proti knezu in narod pozivljal k vstaji, v dosmrtno prognanstvo. Metropolit Klemen, velik nasprotnik sedanjega bolgarskega zistema in voditeljev tega, moral bode torej zapustiti Bolgarijo. Rusija izgubi ž njim dobrega zaveznika v Bolgariji, istotako tudi pravoslavna cerkev vrlega zaščitnika. Po novejših poročilih se bode baje obsodba znižala na internovanje v tistem samostanu, kjer je bil metropolit za časa preiskave zaprt. — Te dni vršile so se po novi ustavi volitve v skupščino. Vseh poslancev je bilo voliti 162. Izvoljenih je bilo 9 opozicijonalcev, ostali so pa privrženci Stambolova. Dasi je opozicija priborila le 9 mandatov, je vendar častno za njo z ozirom na kratko dobo, katero obstoji. Ustanovila se je namreč še le pred kratkim časom, a se giblje prav dobro in ima tudi svoje glasilo. Program opozicije je nasprotovanje Stambolovu in njegovemu vladanju.

Srbija. — Preiskovalni odsek skupščine izvršuje prav natančno, če ne prestrogo, svoje delo. Zaslišujejo se razne priče. Dne 2. t. m. bi bil moral odsek že skupščini poročati o svojem delu, a tega ni storil, ker ni imel še vsega končanega, temveč je prosil za daljši rok. — Vladi sami in tudi kralju ni bilo nič po volji, da so se bivši ministri tožili in govori se prav zelo, da bo kralj v slučaji, da skupščina ministre obsodi, iste pomilostil.

Francija. — Volitve za francosko zbornico so razpisane na dan 20. avgusta, ožje volitve pa na dan 3. septembra. Voliti je v vsem 575 poslancev. Vseh kandidatov postavile so razne stranke do 2000. Volilne agitacije so se pričele že povsod. Republikanske stranke boječe se, da so s panamsko afero prišle pri ljudstvu ob zaupanje, so se združile. Vidi se pa sedaj pri volilnih shodih, da panamska afera ni odvzela zaupanja republikancem. Njih zmaga je gotova. Posebno je republikanska vlada pridobila veliko na ugledu pri ljudstvu, ker se ji je posrečilo ravno sedaj sijamsko vlado prisiliti, da je vsprejela njen ultimatum, po čemur je francosko ljudstvo spoznalo, da sedanja republikanska vlada zna varovati francoske koristi.

Anglija. — Minoli teden vzprejela je dolenja zbornica irsko homerulo. Zadnje seje bile so prav burne. Dne 26. avgusta pride homerula pred gosposko zbornico, ki bo isto najbrže zavrgla. Gladstone bode na to apeloval na volilce, ki se bodo gotovo ugodno za liberalno stranko Gladstonejevo izjavili, na kar se bode potem homerula tudi v gosposki zbornici vsprejela. — Angleški premogarji so sklenili štrajk. Dosedaj jih štrajka že pol milijona. Uzrok štrajku je, da so podjetniki znižali delavcem plačo. Vlada je v strahu ter dela razne

priprave, da uduši morebitne izgrede, kajti štrajka tako obsežnega ni videla samo Anglija temveč tudi celi svet še ne.

Sijam v Aziji. — Sijamska vlada je pripravljena spolniti od Francozov stavljeni ultimatum, to je odstopiti jim v oškodnino znaten del svoje zemlje in plačati dva milijona frankov. Dasi je sijamska vlada dala ta povoljen odgovor malo prepozno, ker se je preveč zanašala na Anglijo, zadovoljila je vendar Francijo. Vojna mej Francijo in Sijamom torej izostane, vendar pa Francozi ne zapuste sijamskih obal prej s svojimi ladijami, dokler sijamska vlada svoje dane besede ne spolni. To zadnje pa ne bo šlo tako lahko. Anglija, ki ima tudi nekaj pravic do Sijama, mora privoliti v to, da sijamska vlada odstopi nekaj svojega ozemlja Franciji. Da pa Anglija ne bode kar tebi nič meni nič dala tega dovoljenja, je samo ob sebi umevno. Vršila se bodo torej pogajanja mej Francijo in Anglijo, ki prouzročijo prav lahko še kak nov konflit in privedejo lahko celo do vojne mej Anglijo in Francijo. — Francija je z uspehom, ki ga je dosegla prav zadovoljna, posebno še za to, ker vidi, da je pri celi stvari zadel angleško vlado prav čuten poraz, ker se ni upala Sijamcem dejanski na pomoč priskočiti. — Sijamska vlada je pa ultimatum Francije zato vsprejela, ker se nadeja, da Anglija ne bo pripustila, da bi se Francija polastila sijamskega ozemlja. — Rusija smatra spletke mej Francijo in Sijamom kot lokalno vprašanje in želi, da je smatrajo tudi ostale velevlasti kot tako. Kakor hitro pa bi pomagala katera koli država Sijamu, Rusija priskoči takoj Franciji v pomoč. — V vsem so torej stvari precej zamotane in če se Anglija in Francija ne poravnati, je vojna neizogibna.

Obrtnija.

Vrata iz leta 1638. v Kranji.

(Iz izvestja c. kr. obrtne strokovne šole za lesno industrijo.)

Kranjska dežela nima ravno veliko umetno-obrtnih starin, ki bi bile vredne posebnega spomina. Nekdaj se je pač nahajal mnogi biser te vrste v deželi, a ker ni bilo nikogar doma, ki bi se bil zanimal za take stvari, odnesli so jih razni ljubitelji starin, kupci-starinarji in njih agentje ter raztresli po slovečih zbirkah izven naše domovine.

Osobito lesnih izdelkov dobivamo prilično malo. Največ jih hranijo še naše cerkve in naši samostani, a posvetni domovi so skoro brez izjeme ubožni na pričah onih minolih dob, ko je tako lepo cvela umetno-obrtniška produkcija. Morebiti bivajo na gradovih naših plemenitašev tam pa tam še zanimivi ostanki hišne oprave, a ti so občinstvu večinoma nepristopni in torej nepoznani. Meščanske hiše pa, ki so drugod (n. pr. na Nemškem) prave zaloge za proučenje umetnega obrta nekdanjih časov, imajo pri nas le skromen pomen za zgodovino te stroke.

Častno izjemo nahajamo v tem oziru v Kranji. Hiša štev 2. na Glavnem trgu hrani še vrlo lepe ostanke renesanske dobe iz leta 1638. Bogat lesen, najbrže mecesnov strop in dvoje zanimljivih vrat je sijajen dokaz, da je tudi naša domovina na umetno-obrtniškem polji nekdaj častno in vspešno tekmovala s sosednimi deželami.

Imenovana hiša, sedaj last gospice Mar. Ogrinčeve, zgrajena je v velikih merah. Prostorna veža, široke stopnjice, prostorne in visoke sobe, razsežne kleti in sploh vse razmere pričajo, da je bila že od pričetka namenjena bogati in mogočni rodbini. Ustna kronika tudi trdi, da so v tej hiši stanovali nekdanji kranjski mejni grofje, ko so rezidirali v Kranji. Zgodovinski viri nam o tem ničesa ne povedo; celo to je dvomljivo, če so mejni grofje sploh kdaj stalno bivali v Kranji. A tudi sedanja zgradba je dokaj mlajša, kakor navedena zgodovinska doba. Oni deli hiše, ki so ohranjeni še v prvotni obliki, pričajo, da je zidana za propada gotskega sloga. Vežna vrata z zavihnjenim lokom (zavihnjeni lok, geschweifter Spitzbogen, tudi oslovski hrbet, Eselsrücken imenovan), nizki vežni obok s slepimi mrežami in še nekateri drugi deli kažejo na rečeno dobo. Pozneje so hišo predelovali na razne načine. Nad hišna vrata so naredili okoren kamenit balkon, v drugem nadstropji pa okrog srednjega okna kamenite okvire. Leta 1811. je drugo nadstropje pogorelo in tedaj so bili unničeni njegovi lepi leseni stropi in vsa vrata. Ogenj se je že prijemal stropov prvega nadstropja, a vendar so ga še pogasili pravočasno in s tem rešili ono sobo, ki je sedaj edini ostanek nekdanje krasne hišne oprave.

Dotična soba ima dvoje različnih vrat in bogat lesen strop. Vrata so iz orehovega lesa, ki se sosebno na stranskih lizenah odlikuje z lepimi žilami. Intarzije so javorjeve na orehovom ali pa orehove na javorjevem dnu. Zelo lični so tudi železni okovi. Na vratih je vdelana letnica 1638. Mojstrovega imena nisem zasledil nikjer. Delo je v obče dobro ohranjeno, le intarzije so po nekod izpadle; žal, da so dotična mesta povsem brezukusno in primitivno popravljena. Večkratna prevlaka z lakom in firnežem je močno zalila ornamente in profile. Gotovo bi bilo jako hvaležno delo, ko bi se odpravila ta skorja in vrata popravila v duhu in smislu njih izumitelja.

Obe vrati s stropom vred so natančno prerisali učenci IV. letnika pod vodstvom g. E. Cigoja, ki je tudi sliko narisal na kamen. Strop in ostala vrata objavi prihodnje leto izvestje.

Obrtnijske raznoterosti.

Parnoelektrična lokomotiva. Francoski inženir Demerliac je izumil lokomotivo, katero gonita ob jednem par in elektrika. S to lokomotivo je dosegel hitrost 150 kilometrov v jedni uri.

Stavbeni kamni iz stekla. Amerikanci steklo za marsikaj rabijo, kar se nam v Evropi zdi jako čudno. Tako delajo mej drugim tudi kolesa za železniške vagone od stekla. Zadnji čas so pa začeli delati tudi stavbeno kamenje iz stekla. V Čikagu so že več hiš sezidali iz takega gradiva. Namesto posteklene opeke jeli so rabiti opeko iz stekla. Taki opeki ne škoduje vlaga in mraz. Da pa opeka ni pretežka, narejajo jo po sredi otlo. Posebno zdrave pa hiše iz takih opek niso, ker zrak njih sten ne prešine. Zračno kroženje skozi stene pa jako pospešuje zdravje, kakor so pokazale skušnje.

Poraba platine. Udeleženi krogi se že boje, da bode jelo primanjkovati platine, ker se je vedno več porabi. Posbno gre veliko platine, odkar so se vpeljale električne žareče svee-

tilnice. Lani se je platine porabile v ta namen 82.000 unč, dočim se je pred desetimi leti še jako malo te kovine porabilo. Zatorej se je pa cena platini podvojila Poleg tega se jako veliko platine porabi v kemični industriji in za zobnotehnične namene in sicer v prvo svrho 80.000, v drugo pa blizu 60.000 unč. Največ platine se dobi v Rusiji, kacih 4000 kilogramov na leto, nadalje jo dobivajo tudi v Zjedinjenih državah in v Mehiki.

Shod avstrijskih rudarskih delavcev je dne 6 t. m. v Mostu na Češkem Posvetoval se bode o raznih jako važnih organizacijskih vprašanjih.

Razstava motorjev. S prvim dnem avgusta se je otvorila v Opavi razstava motorjev za malo obrt. Razstavljeni so parni, plinovi, petrolejski in električni motori. Poslednji so združeni z električno lučjo, tako da se ž njimi lahko dela po noči. Ker so motorni stroji postali velikega pomena za malo obrt in je brez njih pri mnogih obrtih že konkurenca nemogoča, je ta razstava jako zanimiva.

Izvoz drazih kovin iz Mehike. Kacega pomena je srebrno vprašanje za Mehiko, razvidi se iz tega, koliko se je drazih kovin lani izvozilo iz te države. Izvozilo se je srebrnega denarja za 26,587 376 mehikanskih dolarjev, srebrnih rud za 10.478.264, srebra v kosih za 6,559 671, srebra, ki ima žveplo v sebi, za 1,458.095, svinca, v katerem je srebro, za 1,457.878, srebra z zlatom pomešanega za 1,294 087, zlata v kosih za 751.408, bakra, v katerem je srebro, za 317.243, kovanega mehikanskega zlata za 175.524, tujih srebrnih denarjev za 97.885, tujih zlatih denarjev za 33 684, zlatih rudnin za 31.218, srebrnih odpadkov za 3900 mehikanskih dolarjev.

Srebro na Kitajskem. V pokrajini Tayenshan na Kitajskem so zasledili velike srebrne rudnike.

Kmetijstvo.

Nekateri sovražniki sadnega drevja.

Surovost in nespamet človeka poškoduje mnogo dreves, morda več nego škodljive živali. Ni ga kraja, kjer bi kak hudobnež ne bil poškodoval kacega drevesa. Take škodljivce bi morali, ako jih zalotijo, hudo kaznovati, kakor so jih v prejšnjih časih. V današnjem času se vse preveč prizanesljivo postopa proti škodljivcem dreves, naj že drevesa poškodujejo z nožem ali kako drugo pripravo. V srednjem veku so roke odsekali takemu hudobnežu. Kaj tacega se dandanes seveda ne priporoča, ali je vendar dovolj ostrejših kaznij.

Če pridejo pasoče se krave, konji ovce ali pa koze blizu dreves, jim objedo iz radovednosti ali pa iz sladkosnednosti vse mladike, ali pa celo obgrizejo in z drgnjenjem omajijo lubje. Tam se nekoliko s tem odpomore, da se okrog drevesa zabije nekoliko kolov, da živali ne morejo blizu dreves. Če prihaja na pašo le drobnica, se lahko pomaga s tem, da se drevesa obda s trnjem. Najbolje je, če se trnje z žico priveže okrog drevesa.

Izmej divjačine je najškodljivejši zajec, kateri drevesa objeda sicer največ zaradi lakote, ne pa iz prevzetnosti. V zimah z debelim snegom zajci oglodajo lubje drevesom in objedo mladike požlahtnenih dreves. Če se morajo posamična drevesa varovati, naj se meter ali pa še več visoko ovijejo s slamo, bičevjem ali protjem. Pomladi se pa mora vendar to vse kmalu odvzeti od drevja, da se ne pomehkuži.

Poleg tega je pa še več druzih sredstev, ki varujejo drevje zajcem. Tako se drevesa lahko namažejo s slaninsko kožo, ribjo mastjo ali pa s smrdečini olji, apnom, krvjo. Če se rabijo ta sredstva, namažejo naj se le tisti deli, katere more doseči zajec. Sicer se ne more tajiti, da taka sredstva pomagajo, ali žal da ne za dolgo časa. Ko se opero in zgine smrad, je pa treba drevesa z nova namazati, če ne zajci v malo nočeh pokončajo sadno drevje.

Jako škodljivo je pa mlado sadno drevje mazati s kotranom ali petrolejem. Ti dve sredstvi sežgeta lub in naredita več škode, nego bi je napravil zajec. Zatorej vsakega svarimo pred rabo tacih sredstev. Drevesnice se pa pred zajci najbolje zavarujejo, če se zagrade z žicno ograjo.

Sploh pa moramo reči, da ga ni sredstva, o katerem bi mogli reči, da gotovo in ob jednem tudi trajno varuje pred zajci ter bi tudi ne bilo predrago. Zavijati drevesa je zamudno posebno za kmetovalca, ki ima mnogo dela. Zaradi tega je v interesu sadjarstva, da se prepreči preveliko pomnoženje zajcev. To je treba storiti z umnim lovskim zakonom. Ker se baš za Kranjsko misli v kratkem skleniti lovski zakon, zato priporočamo našim državnim poslancem, da naj imajo pred vsem pred očmi interese kmetovalcev in sadjarjev, potem še le interese lovcev. Lovu se na Kranjskem izimši nekatere kraje ne more pripisovati nobena narodno-gospodarska važnost. Kranjsko se v teh ozirih ne more primerjati z drugimi planinskimi deželami.

Jednako škodljiv, kakor zajec je pa divji kunec. K sreči divjih kuncev ni v naših krajih.

Škodljivi so pa sadnemu drevju tudi jeleni in srne. Po leti radi jeleni in srnjaki ob drevesa drgnejo s svojimi rogovilami in oddrgnejo ves lub. Po zimi pa tudi objedajo lub. Drevje se proti njim zavaruje s koli in trnjem. Lovci radi trdijo, da srne sadnemu drevju niso nevarne in to se je trdilo tudi v petíciji kranjskega društva za varstvo lova do deželnega zbora kranjskega v zadevi novega lovskega zakona. Prirodoznanci in mej drugimi celo Brehm, ki je bil sam lovec, pa priznavajo, da srna napravlja škodo pri sadnem pa tudi pri gozdnem drevji. Če se take škode tako malokrat napovedo, prihaja pač od tod, ker se večkrat ne ve, kaka žival je napravila škodo in je to zlasti po leti težko spričevati, ko se najemnik lova rad sklicuje na domačo živino, naj se ta še tako skrbno varuje. (Dalje sledi.)

Kmetijske raznoterosti.

Letina na Ogerskem. Po statističnih podatkih ogerskega kmetijskega ministerstva se je letos na Ogerskem pridelalo 33,706.577 meterskih centov pšenice, 9,348.818 meterskih centov rži, 11,252.178 meterskih centov ječmena in

9,610.487 meterskih centov ovsa Letina je nekoliko slabejša kakor je bila lani, ko se je bilo pridelalo 38,651.729 meterskih centov pšenice, 13,338.149 meterskih centov rži, 11,626.525 meterskih centov ječmena in 9,817 862 meterskih centov ovsa. Sicer je pa letina vendar nekoliko boljša, nego se je pričakovalo, kajti sredi junija se je računalo, da se pridela le 28,703.196 meterskih centov pšenice, 8,237.277 meterskih centov rži, 9,821.040 meterskih centov ječmena in 8,630,357 meterskih centov ovsa. Po privatnih poročilih je pa letina na Ogerskem še nekoliko boljša, nego po oficijonalnih in pride nad 641 meterskih centov pridelkov na jedno oralo. Povprek se je poslednjih deset let na Ogerskem pridelalo 33,420.000 meterskih centov pšenice na leto. Iz tega sledi, da je letos na Ogerskem srednja letina. Le za rž je letošnja letina bolj slaba, in se je je manj pridelalo, kakor lani. Zato je pa letošnja rž boljša od lanske.

Divji timijan (Thymus serpillus) sredstvo proti živinski bolezni na gobci in na parkljih. To sredstvo proti živinski bolezni na gobci in na parkljih je odkril doktor Morandini v Milanu. Timijan, ki na mnogih krajih divji raste, dene se v posodo in polije z vodo, v kateri ostane 48 ur. Potem se ta voda odlije in s to vodo umijejo bolna mesta, to je gobec in parklji, ko so se poprej očistili z navadno vodo. Na ta način se je v Italiji po zimi 1892. leta ozdravilo nad stotisoč goved. To sredstvo je poskušal tudi avstrijski živinozdravnik Nisolussi in dosegel najboljse vspehe.

Preganjanje mišij z bacili se je na Grškem dobro obneslo, ali vendar je dvomiti, da bi to sredstvo za zmirom pomagalo. Nekatere močnejše miši so pa legar prebolele in pri njih se je pokazalo, da potem za to sredstvo niso več občutljive.

Holupova sladkorna breskev je jedna najdebelejših in najplemenitejših breskvinih vrst Ta breskev je lepo rumena, na solnčni strani rudečkasta. Ta breskva je jako okusna, sladka in se košica jako lepo odloči. Zori sredi avgusta in za vremenske spremembe ni baš občutljiva.

Pomoček proti drevesnemu raku. Najprej obreži na bolnem kraji zamrli les, potem rano pomaži z ugašenim apnom ter jo obveži s kako cunjo. Ako se poškodovano mesto popolnoma ne zaraste, namaži je čez jedno leto še jedenkrat z apnom

Kako se pripravijo drevesne peške za setev. Skušen sadjar priporoča, da naj se jabolčne in hruševe peške, denejo štirinajst dni pred setvijo v kako posodo s suhim peskom, katere se dobro pokrijejo. Pesek se nič ne namoči, temveč posoda se postavi v vlažno klet. Kletna vlaga popolnoma zadostuje. Tako pripravljene peške hitreje in bolje kale.

Poučni in zabavni del.

Jan Kollár.

Slovanski svet praznoval je te dni stoletnico slovaškega rodoljuba in učenjaka Jana Kollárja. V njegovi domovini so se nameravali prirediti razne slavnosti v spomin te stoletnice, ali madjarska vlada, ki se boji vsakega slovanskega gibanja je prepovedala take slavnosti, sklicujoč se na to, da take slavnosti pospešujejo panslavizem. Seveda mogočni Madjari se boje, da ne bi kaka slavnost vzbudila bolj narodne zavesti v Slovakih, ker ti ovirajo njih delo pomadjarovanja ogerskih Slovanov. Zato se je pa proslavljal zaslužni mož pa druzih krajih slovanskih.

Jan Kollar se je porodil dne 29. julija 1793. l. v turčanskem komitatu, v Mošovcah, v majhnem mestici mej Karpati, kjer je bil oče njegov nekaj časa notar potem sodnik. Ko je dovršil prve nauke v domači šoli, so ga poslali v Kremenico, kjer se je učil nemščine in latinščine, od tam je pa šel v Banjsko Bistrico v gimnazijo, kjer je bil tudi poldrugo leto odgojitelj pri neki rodbini.

Dovršivši gimnazijo odšel je na vseučilišče v Jeno, da se uči protestantskega bogoslovja. Na potovanju preko Dunaja in Prage se je seznanil s Kopitarjem, Dobrovskim, Jungmanom in drugimi učenjaki slovanskimi. V Jeni se je učil poleg bogoslovja tudi zgodovine in jezikoslovja. Ondi se je seznanil z Göthejem, ki ga je naprosil, da prevaja zanj slovanske narodne pesmi, katere je on potem skladal v verze. Pri neki slavnosti v Lobedi, mestici blizu Jene, je propovedoval kot gost in se pri ti priliki seznanil s hčerjo tamošnjega protestantskega župn. Frideriko Schmidtovo in se čez dolgih 14 let poročil ž njo.

Po dovršenih vseučiliščnih študijah je potoval po raznih nemških deželah, zlasti po tistih, kjer so nekdaj bivali Slovani, proučaval je slovanske ostanke v njih jeziku, in šege in navade ter starine. Ko je povrnil se na Ogersko, je v Pešti dobil službo propovedniškega pomočnika in pozneje postal samostojni slovanski propovednik v tem mestu. Tedaj se je začel mnogo pečati z vzgojo mladine. Osnoval je ljudsko šolo in pisal šolske knjige.

Kmalu po odhodu Kollarjevim iz Jene je bil umrl pastor Schmidt. Njegova vdova in hčer sta se preselili v Jeno in pozneje v Weimer, kjer ste živeli pri sorodnikih. Ogerska je tedaj v Nemčiji veljala za pol divjo deželo in torej ni hotela dovoliti mati, da bi njena hčer šla na Ogersko. Kollár se je torej poročil ž njo še le po materini smrti.

Od leta 1840 do 1844. je potoval Kollár po Italiji in proučaval italijanske starine.

V Pešti je preživel Kollár trideset let. Njegovo življenje pa ni bilo povsem prijetno. Madjari so ga kmalu jeli sovražiti, ker je pisal slovanske knjige in ker je bil dober Avstrijec. Jedenkrat so madjarski dijaki poslali deputacijo k njemu, ki je ugovarjalo, da bi slovanski govoril na grobu umrlega dijaka in da bi se sploh kdaj slovanski govorilo pri pogrebih v Pešti. Dobival je tudi pogosto pretilna pisma. Kako malo so mu bila oblastva naklonjena, je razvidno iz tega, da je sedemkrat prosil za potni list za Nemčijo, ali ga ni dobil. Posebno je bil v nevarnosti 1848. l., dokler ni pršla naposled zmagovita avstrijska vojska.

V marci 1849. l. poklicali so Kollárja na Dunaj in mu naročili, da naj izdela načrt za izvršenje narodne jednakopravnosti na Slovaškem in je ta načrt zares izročil še to leto. Učno ministerstvo mu je podelilo novo osnovano stolico za slovansko starinoslovje na vseučilišči. Leta 1849. je bil tudi član komisije za sestavo slovansko juridično-politične slovanske terminologije. Pri svojih predavanju na vseučilišču je pa imel le malo poslušalcev.

Na Dunaju ni dolgo deloval, kajti dne 24. jan. 1852. l. pokosila ga je smrt po kratki bolezni in dva dni pozneje so pa truplo njegovo položili k večnemu počitku. Pogreba se je udeležilo jako veliko število inteligence slovanske.

Občni zbor družbe sv. Cirila in Metoda.

Prav lahko rečemo, da je za Slovence najvažnejša družba, Družba sv. Cirila in Metoda. Ta družba skrbi za slovensko šolstvo ob mejah, kjer preti po nemških in laških šolah največja nevarnost narodnosti naši. Slovenskih ljudskih šol je najbolj potreba našemu narodu, kajti kar ljudska šola pokvari bodisi v narodnem ali verskem oziru, nobena srednja ali visoka šola popraviti ne more. Le škoda je, da je naš narod preubog, da bi mogel našo družbo preskrbeti s tolikimi sredstvi, kakor je narod češki preskrbel svojo „Školsko Matico“. Dela je obilo, posebno na Primorskem in na Koroškem, pa tudi na Štajarskem ob nemški meji.

Da naš narod spoznava važnost te družbe, posebno kaže letošnje leto, ko v takem številu prihajajo krone za njo, če tudi imamo neizmerno stroškov v druge narodne namene. Pokazal je pa tudi občni zbor naše družbe, ki se je vršil dne 26. m. m. v jedni najlepših vasij na Slovenskem v Sežani. Iz vseh krajev so se zbrali prvi slovenski rodoljubi, duhovniki in posvetniki, k temu shodu. Tu je bilo zbrano razumništvo iz vse Slovenije. Ta shod je predstavljal nekako duševno zjedinjeno Slovenijo. Zbrale so se pa v velikem številu tudi slovenske gospe in gospodične, kar je nas jako razveselilo. Nežni naš spol nam daje nekako jamstvo za obstanek naše narodnosti. Če bodo matere otroke odgojile v narodnem duhu, potem se ni bati, da se izneverijo narodu slovenskemu. Kar mati vcepi otroku v srce, to se hitro ne zgubi in pozabi. Tudi je vspeh družbe nekako osiguran, ko so se zanj vzele naše slovenske žene in dekleta. Vsaj vidimo, kako lepo se razvijajo posebno ženske podružnice.

Domoljubna Sežana je oblekla na dan občnega zbora družbe sv. Cirila in Metoda praznično obleko. Pri vhodu stoječ slavnosten, zares prekrasen slavolok je od daleč pozdravljal prihajajoče zborovalce s pomenljivim napisom: „Vam, ki ste naši!“ Vse hiše so bile okrašene z narodnimi in cesarskimi zastavami, posebno ukusno je pa bil olepšan vrt narodnega župana Mahorčiča, kjer se je vršilo zborovanje. Že pred deveto uro ujutraj je bila odšla postojinska godba na sežanski kolodvor, da pozdravi goste, ki pridejo s tržaškim vlakom. Došlece je pozdravila gospodičina Dolenčeva na čelu narodnega ženstva sežanskega. Zahvalil se je šempaški župnik č. g. Grčar. Ko se je vlak približeval postaji, svirala je godba „Naprej zastava Slave“. Mnogobrojno zbrano občinstvo je goste pozdravljalo z „živio“ klici, narodne gospodičine so jim delile dišeče šopke. Prijazno je pozdravila gospodična Mahorčičeva v imenu sežanske ženske podružnice došle goste iz vseh krajev Slovenije, župan gospod Mahorčič pa v imenu sežanske občine.

V imenu družbe zahvalil se je za srčen pozdrav prvomestnik č. gosp. Tomo Zupan. Naglašal je, da se mu zdi nerazrušljiva ljubezen do vseh teženj, ki jih zjedinjuje v sebi Družba sv. Cirila in Metoda, to so ljubezen do domovja, ljubezen do slovenskega šolstva, ki je privedla toliko Slovenk v Sežano. Govor prvomestnika bil je vsprejet z „živio“ klici.

Ob desetih je bila sv. maša v župni cerkvi sežanski, potem je pa bilo zborovanje. (Dalje sledi.)

Poučni in zabavni drobiž.

»Narodna biblioteka« snopiči 46., 47., 48., 49., 50., 51., 52., 53 Z ognjem in mečem. Zgodovinski roman. Poljski spisal H Sienkiewicz Poslovenil Podravski. Novo Mesto 1893. Tiskal in založil J. Krajec. — Sedaj sta izšla v štirih zvezkih tudi drugi in tretji del tega zares izvrstnega romana. Ker je Krajčeva „Narodna biblioteka“ jako cenjena, seglo bo občinstvo gotovo tudi po teh knjižicah, prinašajočih najznamenitejše delo genijalnega poljskega romanopisca.

Razstava jedil in pijač je bila v Hamburgu. Razstavljena so bile taka jedila in pijače, katera bi se dala razpečavati v prekomorskih deželah. 110 velikih firm je bilo poslalo razne stvari na to razstavo.

Podgana selilka starega sveta. Dosedaj se je občno mislilo, da je stari svet dobil podgano selilko iz Amerike. Nedavna so pa v nekem rimskem grobu v Algiriji našli kosti, zlasti dobro ohranjeno lobanjo te podgane, kar kaže, da so te živali že bile v Afriki za časa Rimljanov.

Umnost slonova. Nedavno je v jednem angleškem zverinjaku iz kletke pobegnil je lev. Besna žival bi bila gotovo napravila mnogo škode, dani pri hitel na pomoč slon, ki je bil v tem zverinjaku. Ko je lev tekel mimo njega, ga je zgrabil slon s svojem rilcem, pritisnil ga k sebi, in ga tako dolgo držal, da so prihitevši služabniki zvezali leva.

Novi toplomer. Neki nemški učenjak je našel tekočino, ki se pri povišanju gorkote dosti pravilneje razširja nego živo srebro. Ta tekočina je raztoplina brezvodnega kalija v špiritu. Poleg tega ima ta tekočina še to prednost, da nikdar ne zmrzne, še pri izhlapenju ogljenčeve kisline ne.

— **Originalen botaničen vrt.** Jako hitro ginejo v Avstraliji domače rastline in živali Izpodrivajo jih prinesene. Da pa popolnoma domače živalstvo in rastlinstvo ne izgine, je novoselandska vlada dala 15 kvadratnih kilometrov otoka ograditi, da bodo tukaj notri na prostem rastle jedino domače rastline in živele na miru domače živali

Umrli so dne 29. maja Charles Ritchard, profesor zvezdoznanstva na vseučilišči v Ohsfordu na Angleškem v 86. letu; nadalje dr. E Semper, prof. živalstva na vseučilišči v Würzburgu, znan posebno zaradi svojih preiskav na Filipinskih otokih; Francis Orpen Morris, ptičeslovec v Nunburnholmu; Henry Francis Blanford, meteorolog in geolog v Folestonu in Julijan Siemache v Petrogradu.

Velik demant. Če je verjeti poročilu nekega časopisa, našli so v Južni Afriki jako čist demant, ki tehta 971 karatov. To bi bil največji demant, kajti dosedaj najdenih demantov tehta največji 450 karatov.

Umeten dež. V nevejšem času se delajo poskusi s pretresenjem zraka napraviti umeten dež. V Ameriki so se dosegli precejšnji vspehi s silnim streljanjem. Zgodovina Bertheloth pa ve povedati, da misel, da se s tresenjem zraka da napraviti dež. ni nova, temveč so že stari Cimbri skušali s tresenjem zraka napraviti dež. Kacih vspehov tedaj pač niso

mogli doseči, ker niso imeli še toliko pripomočkov, kakor jih imamo sedaj.

Novice.

— **Odlikovanje.** Kakor znano sta se mej drugimi udeležila lanske bolgarske razstave v Plovdivu tudi slikar gosp. Ljudevit Grilc iz Ljubljane in znani čebelorejec gosp. Mihael Ambrožič iz Mojstrane na Gorenjskem in sta bila odlikovana prvi z veliko srebrno svetinjo, drugi z državno srebrno svetinjo. Te dni jima je naš rojak g. prof. Anton Bezenš-k, kot pooblaščenec bolgarske vlade izročil osobno imenovani svetinji.

— **Osobne vesti.** Načelnik tovornega skladišča na drž. kolodvoru v Ljubljani gosp. Ivan Križaj imenovan je začasnim načelnikom postaje pod Zelenim hribom na dolenjski železnici. — Načelnikom postaje Grosuplje na dolenjski železnici je imenovan gosp. Viktor Hrašovec, železniški uradnik v Trbižu. — Na mesto dosedanjega učitelja za gosli g. K. Bandisa, ki se je odpovedal službi, pride kot učitelj za gosli in glasovir v šolo „Glasbene Matice“ gosp. Karol Jeraj, absolviran gojenec dunajskega konservatorija. — Pravosodni minister je premestil g. c kr. notarja Ignacija Gruntarja iz Logatca v Ribnico. — Gospod Fr. Pavlin c. kr. inženir na Primorskem, rodom iz Podbrezja na Gorenjskem, imenovan je inženirjem pri stavbinem uradu dež. vlade kranjske.

— **Občinska volitev** v Št. Rupertu na Dolenjskem. Dne 28. pr. m. je v Št. Rupertu na Dolenjskem voljen za župana že četrtič g. Ferdinand Doler, za svetovalca pa gosp. grof Anton Barbo, Jože Brcar, Janez Vidmar, Fr. Zupančič, Blaž Kovačič, Jože Majcen, Anton Majcen in Anton Gačnik.

— **Na Mariborski gimnaziji** delalo je letos vseh 19 učencev osmega razreda zrelostni izpit. Šest prestalo je izpit z odliko, ostali pa z dobrim uspehom. Vsekako sijajen izid izpitov!

— **Strokovni šoli** za lesno obrt in za umetno vezenje v Ljubljani končali sta šolsko leto dne 29. julija. O šolskih izvestjih poročamo obširneje drugi pot.

— **Letošnje poročilo** meščanske šole v Krškem ima na prvem mestu sestavek „Naši nasadi Ameriških trt“. Iz letnega poročila posnemamo, da so poučevali trije učitelji, poteg teh je pa vikar gospod Janez Knaus še poučeval veronauk. Učencev je bilo v prvem razr. 34, v drugem 20 in v trejem 17. Prihodnje šolsko leto se začne dne 16. septembra.

— **Vsled naredbe finančnega ministerstva** z dne 4. julija, morejo se kolekovane golice za železniške vozne liste leta 1884 leta, ki se niso do 30. junija 1893 vporabile, do konca septembra 1893. zameniti z golicami za vozne liste izdanja 1893. pri v to določenih prodajalnih uradih namreč pri deželnem plačilnem uradu v Ljubljani, pri glavnem davčnem uradu v Novem Mestu in pri vseh davčnih uradih na Kranjskem. Po 30. septembru 1893. se označene zastarele golice za vozne liste več ne menjajo.

— **Nova telegrafska postaja.** V Razdrtem na Notranjskem se bode kmalu napravila s pošto zvezana telegrafska postaja, ker jo je c. kr. trgovinsko ministerstvo z ukazom z dne 17. julija 1893. dovolilo.

— **Dolenjska železnica.** Na progi Grosuplje-Novomesto dovolilo je glavno vodstvo avstr. drž železnic, da se ustanovi postajica Št. Vid. Zgradba postajinega poslopja se prične v kratkem.

— **Slavnost 30letnica čitalnice Kranju,** ki se bo slovesno vršila dne 13 avgusta t. l. uspela bo brezdvomno vrlo lepo. Delajo se namreč za to narodno slavnost največje priprave. Goste pozdravil bo pred mestno hišo župan gospod Karol Šavnik, slavnostni govor govoril bo pa dež. poslanec g. dr. Ivan Tavčar. Mej slavnostnim banketom, pri koncertu in plesu svirala bo vojaška, pri vsakokratnem javnem nastopu pa domžalska godba. Od slavnosti vozil bo v Ljubljano ob 1. uri po noči poseben vlak.

— **Javna tombola v Kranji,** katero je nameravaio prirediti dne 6. avgusta t. l. vodstvo gasilno društvo, preložila se je na poznejši čas.

— **Narodna čitalnica** v Vipavi priredi dne 15. avgusta veselico v proslavo plemenitega dobrotnika slovenskega naroda gosp. Jos. Gorupa. Ves čisti dohodek veselice odda se dijaškemu podpornemu društvu „Radogoj“.

— **Pevska slavnost** v Mariboru dne 6. t. m. Vodstvo pevskega zbora v Mariboru prevzel je na odborovo prošnjo iz prijaznosti gos. prof. Fr. Gerbič iz Ljubljane. — Izmej ljubljanskih pevskih društev se slavnosti korporativno udeleži slov. delav. pevsko društvo „Slavec“. — Posebni vlak, ki bo tem povodom peljal v nedeljo dne 6. t. m. v Maribor odhaja iz Ljubljane ob 4. uri 45. minut zjutraj in prihaja v Maribor ob 9. uri 20 minut. Vožnja stane iz Ljubljane za tja in nazaj za I. razred gld 8.40., II. razred gld. 6.30 in III. razred gld. 4.20. Vstop k vlaku mogoč je na vseh postajah od Ljubljane do Maribora, kajti vlak postajal bo na vseh postajah. Posebni vlak iz Maribora odhajal bode v noči od 6. do 7. avgusta ob 1. uri ter prišel v Ljubljano ob 5 uri 43. minut. Vozni listki se dobivajo pri g. Jos. Pavlinu v Ljubljani. — Z ozirom na preveliko važnost, katero bo imela v narodnem oziru ta lepa slavnost, je prav želeti, da rodoljubi prav obilo dne 6. t. m. pohitijo v Maribor.

— **Škof Strossmayr** in slovenska duhovščina. Slavni vladika Strossmayr biva že nekaj časa v toplicah v Slatini na Štajarskem. Minole dni poklonila so se mu preč. duhovniki iz rogatsko-slatinske in bližnjih dekanij. Nadžupnik in dekan č. g. Tombah pozdravil ga je imenom vse zbrane duhovščine ter izrekel, kako je razveselila slov. duhovščino vest, o zjedinjenji hrvaške opozicije in mu konečno izrazil v imenu vseh neomejeno spoštovanje, občudovanje in iskreno ljubezen. Vladika zahvalil se je ginjen prav toplo, rekoč, da ga posebno veseli ta izjava čestite slovenske duhovščine.

— **Obletnica blagoslovljenja** zastave praznovalo bode „Delavsko podporno društvo“ v Trstu dne 20. avgusta t. l. z veliko veselico.

— **Slovensko-nemško** pevsko društvo je ustanovil učitelj g. Jan. Gabron v Slovenskem Plajbergu na Koroškem.

— **Izredna veselica** z električno razsvetljavo bode dne 15. avgusta ob treh popoldne v postojinski jami. Vstopnina za vsako osebo je 1 gld. Otroci pod 10 leti so vstopnine prosti. Lepa prilika je torej ogledati si to svetovno čudo in poleg tega se še dobro zabavati.

— **Program shoda** slovenskih in hrvatskih abiturijentov dne 4 in 5. t m. v Zagrebu je nastopni: Dne 4. avg. ob 8. uri zjutraj pozdrav došlih Slovencev na kolodvoru; ob 1 ½ uri banket in ob 8. uri zvečer javni komers. Dne 5. avg. ob 9. uri skupni zajutrek, potem ogledavanja muzeja, galerije slik in druzih znamenitostij glavnega mesta; ob 1. uri popoludne skupni obed in ob treh izlet v Maksimir.

Peta skupščina „Zaveze slovenskih učiteljskih društev za Kranjsko, Koroško, Primorsko in Štajarsko vršila se bode v Mariboru od 16. do 18. avgusta t. l.

— **Distančna vožnja iz Zagreba v Ljubljano.** Hrvatsko-slovenska kolesarska zaveza priredi dne 8. septembra t. l. distančno vožnjo iz Zagreba preko Celja v Ljubljano. Daljava znaša nad 200 kilometrov.

— **Umrla** je dne 2. t. m. na Bledu v širših krogih dobro znana gospa Jedert Klinar roj. Kotnik, lastnica hotela pri Petranu v 81. letu svoje starosti. N. v m. p.

— **Novi posojilnici.** V Mokronogu in Trebnjem nameravajo ondotni rodoljubi na incijativo „zveze slovenskih posojilnic“ ustanoviti posojilnici.

— **V mestno hranilnico ljubljansko** vložilo je meseca julija t. l. 535 strank 256 717 gld. 55 kr., vzdignilo pa 415 strank 121.257 gld. 25 kr.

— **V Marijino Celje** vozi dne 11. avgusta t. l. poseben vlak iz Ljubljane. Več se izve v potovalni pisarni gos. Jos. Pavlinu v Ljubljani.

— **»Laibacher Wochenblatt«** glasilo kranjskih nemškutarjev nehal je izhajati. Pač zadnji čas že!

— **Konjska dirka v Št. Jarne** bode letos dne 11. septembra.

— **Nesreča.** V tovarni kranjske industrije družbe na Jesenicah razletelo se je z veliko močjo kolo pri turbinu ter ubilo 27letnega delavca Karola Klančnika iz Save.

— **Dinamitna tovarna** se je razletela v Albonu na Francoskem. Užgal se je bil dinamit. Deset oseb je mrtvih, dvanajst pa težko ranjenih.

— **Štrajki.** V Feretu ot Dean na Angleškem je 3000 rudarjev ustavilo delo, ker so jim za 25 % znižali plačo. — V Šuji v Rusiji je v predilnici čez 500 delavcev in delavk začele štrajk. Zahtevajo, da se jim skrajša delavski čas. Sedaj so delali po 17 ur na dan. Posestniki tovarne delavcem, ki so začeli štrajk, niso hoteli izplačati zaslužene plače. Gubernator je pa zaukazal, da se ima delavcem izplačati. — Podoben štrajk je tudi v Jegorjevsku v rjazanski guberniji.

— **Nesreče.** V Ulmu na Nemškem so zidali ječo, 13. p. m. se je pa podrl oder in je jeden delavec mrtev, podjetnik, delovodja in trije delavci so pa težko poškodovani. — V Husiatymu v Galiciji je pa dne 14. pr. m pogorelo nad 100 hiš, rusinska cerkev in židovska sinagoga. — V Palermu so dne 15. pr. m. praznovali praznik sv. Razazije. Pri tej priliki so pa močno streljali. Jeden možnar se je razletel, štiri osebe so bile takoj mrtve, sedem je pa težko ranjenih. — V Somovicah v Rusiji je te dni pogorel železnični magacin. Zgorelo je mnogo blaga in 21 železniških voz.

— **Nesreča na pruski vojni ladiji.** Te dni so v kielskem pristanišči na vojni ladiji imeli strelne poskušnje. Razletela se je neka krogla (karteča). Mrtvih je 12 oseb; več jih je pa bolj ali manj ranjenih.

— **Nesreča na železnici.** Pri postaji Charonne na Francoskem sta vkupe trčila dva vlaka. Poškodovalo se je 59 oseb, ali večina ne hudo.

— **Kolera** se je pojavila v Italiji. V več krajih so posamezni slučaji kolere.

Tržne cene.

V Ljubljani dne 29. julija 1893. Pšenica gld. 8·50 kr., rž gld. 7·50 kr., ječmen gld. 6·50 kr., oves gld. 7·80 kr., ajda gld. 9·50 kr., proso gld. 6·— kr., turšica gld. 6·20 kr., leča gld. 14·— kr., grah gld. 14·— kr., fižol gld. 10.— kr. (Vse cene veljajo za 100 kgr.)

Loterijske srečke.

Na Dunaji	dne 29. julija t. l.:	36,	53,	11,	18,	63.
V Gradci	dne 29. julija t. l.:	13,	65,	31,	83,	1.
V Brnu	dne 26. julija t. l.:	17,	22,	63,	90,	33.

Neogibno potrebno je za vsako družino

Kathreiner-jeva

Kneipp-ova sladna kava

z okusom prave kave.

Ta kava daje to prednost, da se lahko popusti tako škodljiva prava zrnata ali pa z raznimi cikorijami zmešana kava in se iz te kave naredi **okusna** ter **zdrava** in **redilna** pijača. — **Nedosegljiva je kot dodatek k pravi kavi.** (14—37)

Visoko priporočana za ženske, otroke in bolnike.

Ponaredeb se naj varuje.

Dobo se povsod. ½ kile 25 kr.

V Postojinski jami

priredi se

dne 15. avgusta t. l. ob 3. uri popoludne

Izredna veselica

z električno razsvetljavo

kakor o Binkoštih vsacega leta.

(21—1)

Ustopnina za osebo 1 goldinar.

Otroci pod 10 leti so ustopnine prosti.

Marijaceljske kapljice za želodec.

izgotovljene v lekarni k „angelu varhu“

C. BRADY-a v Kromerižu (Moravsko)

so staro, zanesljivo in znano zdravilo ter so budilno in krepilno sredstvo za želodec in prebavilna dela. (13—29)

Samo prave so z zraven stoječo varstveno znamko in podpisom.

Cena: 1 steklenice 40 kr. dvojne steklenice 70 kr.

Vsebina je naznanjena.

Marijaceljske kapljice za želodec prodajajo se prave: **v Ljubljani:** lek. Piccoli in lek. Svoboda; **v Postojni:** lek. Fr. Beccarich; **v Škofji Loki:** lek. Karl Fabiani; **v Radovljici:** lek. Alex. Roblek; **v Novemmestu:** lek. Dom Rizzoli in lek. Bergmann; **v Kamniku:** lek. J. Močnik; **v Črnomlju:** lek. J. Blažek.

Odgovorni urednik: **Gustav Pirc.** — Tisk in založba: **J. Blasnikovi nasledniki.**